

Fiscaal Juridische Actualiteiten

Informatiebulletin over de eigen woning en inkomensvoorzieningen

Nummer 219 – december 2021

Inhoud

Fiscaal Juridische Signalen

- Fiscale en sociale cijfers 2022 [1](#)
- Enige hoofdlijnen uit het Coalitieakkoord 2021-2025 [2](#)
- Eerste Kamerbehandeling OFM 2022 afgerond [2](#)
- Tijdelijke verhoging schenkingsvrijstelling in verband met corona-pandemie vervalt [3](#)

Vraag van de maand

- Expiratie rond de jaarwisseling [4](#)

Wetgeving en beleid

- Staatssecretaris zet bijleenregeling opzij in bijzondere situatie van aardbevingsschade [5](#)
- V&A 21-006 Vaststellen aantal maanden RVU [6](#)

Jurisprudentie

- Informatieverplichting keiharde eis eigenwoningschuld [7](#)
 - Geen lijfrenteafrek bij storting op verkeerde rekening [8](#)
 - Pensioen in eigen beheer, stelselwijziging toegestaan [9](#)
 - Belastingheffing onzuiver pensioen toegewezen aan Nederland [9](#)
-

Fiscaal Juridische Signalen

Fiscale en sociale cijfers 2022

[Ministerie van Financiën nieuwsbericht 21 december 2021](#)

Het ministerie van Financiën heeft de fiscale cijfers voor 2022 gepubliceerd. Eerder publiceerde het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid al de sociale cijfers voor 2022. Aan de hand daarvan hebben wij het overzicht 'Fiscale en sociale cijfers 2022' opgesteld.

Op 21 december 2021 heeft het ministerie van Financiën een overzicht van de belangrijkste fiscale wijzigingen per 1 januari 2022 gepubliceerd. Wij hebben een overzicht gemaakt met de fiscale en sociale cijfers zoals die vanaf 1 januari 2022 van toepassing zijn. Dit overzicht treft u als bijlage bij deze nieuwsbrief aan.

Enige hoofdlijnen uit het Coalitieakkoord 2021-2025

In het Coalitieakkoord 2021-2025 zijn de plannen van het nieuwe kabinet opgesomd. Aanpassing van de eigenwoningregeling is opvallend afwezig.

[Coalitieakkoord 2021-2025, 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst', 15 september 2021](#)

Op 15 december is het Coalitieakkoord 2021-2025 gepresenteerd. Hierin zijn de afspraken die de regeringspartijen VVD, D66, CDA en CU hebben gemaakt opgesomd. De uitwerking volgt uiteraard nog. Het is opmerkelijk dat er in het coalitieakkoord niets is gezegd over de aanpassing van de eigenwoningregeling. Dat hierin niets is gezegd wil naar onze mening echter niet zeggen dat de regering de regeling de komende regeerperiode laat liggen. Partijen zijn het er kennelijk nog niet eens over of en hoe de regeling aangepast moet worden. Mogelijk komt hier op korte termijn alsnog duidelijkheid over.

Hieronder sommen wij enige punten op die ons in het oog sprongen:

- De loan-to-value-ratio blijft de komende regeerperiode ongewijzigd op 100% staan ([art. 5 lid 1 Tijdelijke Regeling Hypothecair Krediet](#)).
- De schenkingsvrijstelling voor de eigen woning vervalt per 2024 ([art. 33, onderdelen 5 en 7 SW 1956](#)).
- De middelingsregeling ([art. 3.154 Wet IB 2001](#)) vervalt per 2023. Opname van een bedrag ineens bij pensioen- of lijfrente-ingang kan hierdoor (nog) onvoordeliger uitpakken.
- De overdrachtsbelasting voor niet-woningen én op verkrijgingen van woningen door rechtspersonen en particulieren die niet zelf langdurig in de woningen gaan wonen wordt vanaf 2023 verhoogd van 8% naar 9% ([art. 14 Wet op belastingen van rechtsverkeer](#)).
- Per 2025 zal er een nieuw box 3-stelsel op basis van reëel rendement worden ingevoerd. De inkomsten uit vermogen worden dan belast op basis van het werkelijk rendement. Vooruitlopend daarop zal per 2023 de leegwaarderatio ([art. 17a Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001](#)) worden afgeschaft. Hierdoor sluit de belasting van het rendement op verhuurd vastgoed in box 3 meer aan bij de praktijk.
- Het heffingvrij vermogen ([art. 5.5 Wet IB 2001](#)) in box 3 wordt verhoogd van € 50.000 naar € 80.000.
- De verhuurderheffing wordt afgeschaft ([Wet maatregelen woningmarkt 2014 II](#)).
- Voor nieuwe gevallen wordt de Inkomensafhankelijke combinatiekorting afgeschaft ([art. 8.14a Wet IB 2001](#)).
- De zelfstandigenaftrek ([art. 3.76 Wet IB 2001](#)) wordt vanaf 2023 stapsgewijs verlaagd tot € 1200 in 2030.
- De uitwerking van het Pensioenakkoord gaat onverminderd voort. Dit betekent dat we binnenkort twee wetsvoorstellen kunnen verwachten:
 - Wet toekomst pensioenen; en
 - Aanpassingswet Wet bedrag ineens

Eerste Kamerbehandeling OFM 2022 afgerond

Eerste Kamer gaat akkoord met wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2022. Daarmee gaat de wijziging van de eigenwoningregeling per 1 januari 2022 door.

[Eerste Kamer, Overige fiscale maatregelen 2022 \(Kamerstuk 35 928\)](#)

Op 21 december 2021 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Overige Fiscale Maatregelen 2022. Daarmee staat vast dat de voorgenomen wijzigingen van de eigenwoningregeling per 1 januari 2022 doorgang gaan vinden. Nog even een aantal hoofdlijnen op een rijtje:

- Een voorhuwelijkse eigenwoningreserve gaat uitsluitend voor de helft over op de partner als sprake is van een huwelijk in algehele gemeenschap van goederen, dan wel wijziging van de huwelijkse voorwaarden in die zin.
- Bij overlijden gaat een nog uitstaande eigenwoningreserve en/of aflossingsstand mee het graf in. Deze gaat niet langer over op de partner van de overleden belastingplichtige.
- Als partners gezamenlijk een eigen woning aankopen en financieren wordt van wat zij samen – rekening houdend met hun eigenwoningreserve – maximaal als eigenwoningschuld mogen financieren,

maar vanwege de wijze van financiering en werking van de bijleenregeling bij hen individueel niet als EWS wordt aangemerkt, mede als EWS aangemerkt.

- Inzet van een aflossingsstand bij gezamenlijke aankoop en financiering van een eigen woning vindt plaats op gezamenlijk niveau tot ten minste het bedrag van het aandeel in de schuld van de partner met de betreffende aflossingsstand.
- Bij gezamenlijke aankoop en financiering van een eigen woning door fiscale partners kan bij oversluiten de ruimte voor het aangaan van een bestaande eigenwoningschuld ([art. 10bis.1 Wet IB 2001](#)) van de ene partner door beide partners naar rato van het schuldaandeel in de gezamenlijke schuld worden benut.

Zie onze nieuwsbrief nr. 2017 van oktober 2021 voor een nadere toelichting op de wijzigingen in de eigenwoningregeling.

In de [memorie van antwoord](#) heeft de staatssecretaris van Financiën nog een aantal vragen van de Eerste Kamer beantwoord over de wijzigingen in de eigenwoningregeling. De vragen en de antwoorden van de staatssecretaris geven geen aanleiding tot een nadere bespreking.

Belang voor de praktijk

De wijzigingen in de eigenwoningregeling zijn bijzonder technisch van aard. Wij raden iedere (hypotheek)adviseur aan zich te verdiepen in deze wijzigingen. Wij realiseren ons terdege dat de bovenstaande opsomming geen recht doet aan de complexiteit van de eigenwoningregeling en de wijzigingen die daarin per 2022 plaatsvinden.

Op 15 december 2021 is het [Coalitieakkoord 2021-2025](#) gepresenteerd. Het is opmerkelijk dat daarin niets is opgenomen over een eventuele aanpassing van de eigenwoningregeling. Wij hadden anders verwacht. Dat er nu niets over is opgenomen in het coalitieakkoord wil echter niet zeggen dat er de komende regeerperiode geen stappen worden gezet in een (verregaande) aanpassing van de eigenwoningregeling, er zijn alleen op dit moment nog geen concrete afspraken over gemaakt.

Tijdelijke verhoging schenkingsvrijstelling in verband met corona-pandemie verval

In verband met de corona-pandemie zijn de jaarlijkse schenkingsvrijstellingen in 2021 met € 1.000 verhoogd. Deze tijdelijke verhoging vervalt met ingang van 1 januari 2022.

Als gevolg van de tijdelijke verhoging mogen ouders aan hun kinderen in 2021 € 6.604 belastingvrij schenken in plaats van € 5.604. De schenkingsvrijstelling voor derden is in 2021 ook met € 1.000 verhoogd tot € 3.244.

Alhoewel het einde van de coronapandemie nog niet in zicht lijkt, vervalt de verhoging van € 1.000 vanaf volgend jaar. Met ingang van 2022 bedraagt de jaarlijkse schenkingsvrijstelling van ouders aan kinderen € 5.677. De algemene schenkingsvrijstelling (aan derden) bedraagt volgend jaar € 2.274. Voor een overzicht van alle vrijstellingen schenk- en erfbelasting verwijzen wij naar het overzicht 'Fiscale en sociale cijfers 2022' dat als bijlage is opgenomen bij deze nieuwsbrief.

Belang voor de praktijk

Om de tijdelijk verhoogde vrijstelling optimaal te benutten is het zaak om nog vóór het einde van het jaar te schenken.

In het onderdeel Wonen van het [Coalitieakkoord 2021-2025](#) is opgenomen dat de verhoogde schenkingsvrijstelling in verband met een eigen woning, beter bekend als de 'jubelton', in de komende kabinetsperiode (in 2024) wordt geschrapt. In 2022 is het nog wel mogelijk om van de verhoogde vrijstelling gebruik te maken tot een bedrag van € 106.671.

Vraag van de maand

Expiratie rond de jaarwisseling

Vraag

Mijn kapitaalverzekering bereikt de einddatum op 5 januari 2022. Het expiratiekapitaal is al op 28 december 2021 naar mij overgemaakt. Nu staat het geld dus al op 1 januari 2022 op mijn betaalrekening. Wordt dit kapitaal meegenomen als box 3 vermogen bij mijn vooringevulde aangifte over 2022?

Antwoord

Bij expiratedata die rond de jaarwisseling vallen, kan een verzekeraar het niet snel goed doen. Waar klanten doorgaans erg tevreden zijn als de uitbetaling vóór de beoogde afkoopdatum of einddatum plaatsvindt, is dat vaak niet het geval als dit betekent dat de betaling dan (onverwachts) vóór de jaarwisseling gebeurt.

Toch is de *feitelijke* uitbetaling in veel gevallen niet relevant voor de datum waarop de verzekering geacht wordt *fiscaal* te zijn genoten. Bij de uitbetaling van een uitkering uit een kapitaalverzekering rond de jaarwisseling spelen eigenlijk twee 'problemen' wanneer het gaat om de vraag op welk moment een uitkering fiscaal wordt geacht te zijn 'genoten':

- In welk jaar is er sprake van 'genoten inkomsten uit een kapitaalverzekering' (bijvoorbeeld als de uitkeringsvrijstelling niet toereikend is)?
- In welk jaar telt de ontvangen uitkering mee als box 3 vermogen?

Ten aanzien van het eerste punt geeft de Wet inkomstenbelasting 2001 in [art. 3.146 Wet IB 2001](#) een opsomming van de momenten waarop inkomsten fiscaal worden genoten, namelijk als zij zijn:

- ontvangen; of
- verrekend; of
- ter beschikking gesteld; of
- rentedragend geworden; of
- vorderbaar en inbaar zijn geworden.

Wordt de uitkering uit de kapitaalverzekering in 2021 al overgeboekt op uw rekening, dan is de uitkering op dat moment *ontvangen*. De fiscus zal een eventueel (deels) belast rentebestanddeel dan ook tot het fiscaal inkomen van 2021 rekenen. Het feit dat de uitkering eigenlijk te vroeg is uitbetaald (en u eigenlijk nog geen recht had op de uitkering), doet hieraan niets af.

Gesteld dat de inkomsten uit de kapitaalverzekering al in 2021 fiscaal door u zijn genoten, dan resteert nog de vraag of deze inkomsten op 1 januari 2022 ook al meetellen in de vermogensrendementsgrondslag van box 3. Het is heel goed verdedigbaar om deze vraag met 'nee' te beantwoorden. Op 1 januari 2022 is de einddatum van de kapitaalverzekering nog niet bereikt. 'Op papier' bestaat de verzekering nog, en in theorie heeft de verzekeraar nog het recht om de uitkering terug te vorderen. In feite heeft de verzekeraar op u een vordering in verband met onverschuldigde betaling, terwijl die vordering bij u zelf als schuld wordt aangemerkt.

Op 1 januari 2022 is daarom fiscaal nog steeds sprake van een box 3 kapitaalverzekering met daartegenover een schuld aan de verzekeraar ter grootte van de reeds uitbetaalde uitkering. Zolang de kapitaalverzekering nog 'bestaat' is deze tot een waarde van € 123.428 vrijgesteld van box 3 heffing, en tegenover de op de betaalrekening gestorte uitkering staat op die datum een even zo hoge schuld aan de verzekeraar. Wanneer op 5 januari uiteindelijk de einddatum wordt bereikt, wordt de verzekering beëindigd en vervalt tevens de vordering van de verzekeraar, en daarmee ook de schuld. Ondanks het feit dat het geld op 1 januari 2022 al op uw rekening staat, hoeft u het op die datum dus nog niet mee te tellen als box 3-vermogen.

Belang voor de praktijk

Een ander voorbeeld is de uitbetaling van een afkoopsom uit een oud regime lijfrenteverzekering nadat de verzekeringnemer een verzoek heeft gedaan tot afkoop. Stel dat is verzocht om afkoop per 28 december 2021. Op die datum waren bij de verzekeraar alle benodigde stukken binnen om tot uitkering te kunnen overgaan. Door een samenloop van omstandigheden wordt de afkoopsom pas uitbetaald op 9 januari 2022. In dat geval zal de fiscus constateren dat de uitkering reeds 'vorderbaar en inbaar' was op 28 december 2021, en dus ook tot de belaste inkomsten van 2021 moet worden gerekend. Ondanks het feit dat de uitbetaling pas werkelijk heeft plaatsgevonden in 2022.

Het adagium 'What you see is what you get' gaat niet altijd op als het gaat om het fiscale genietingsmoment. Vooringevulde aangiften zijn vaak gebaseerd op gestandaardiseerde systemen en processen en kloppen dus niet altijd met de realiteit. Zeker als het gaat om uitkeringen rond de jaarwisseling is het van belang om de vooringevulde aangifte nauwkeurig te controleren en zonodig te corrigeren.

Wetgeving en beleid

Staatssecretaris zet bijleenregeling opzij in bijzondere situaties van aardbevingsschade

Als een woning vanwege aardbevingsschade moet worden gesloopt en er op een andere plek een nieuwe woning wordt gebouwd, wordt de bijleenregeling onder voorwaarden niet toegepast.

[Besluit van 6 december 2021, nr. 2021-25187, Stcrt. 2021, 48336](#)

Als een woning door brand verloren gaat of gesloopt wordt, is dat fiscaalrechtelijk voor de bijleenregeling een vervreemding. Als op dezelfde plek weer een nieuwe woning wordt gebouwd is dat voor de bijleenregeling een verwerving. Dat heeft onwenselijke effecten. In het [besluit van 26 augustus 2010, nr. DGB2010/3057M](#) – het 'verzamelbesluit' over de bijleenregeling – is voor die situatie een goedkeuring opgenomen in onderdeel 4.4.1. Daarin is bepaald dat de brand of de sloop samen met de her- of nieuwbouw voor de bijleenregeling niet worden aangemerkt als een verwerving en een vervreemding. Daarmee is de bijleenregeling voor die situaties buiten werking gesteld. Aan deze goedkeuring wordt nu een variant toegevoegd. Deze variant, die verband houdt met aardbevingsschade als gevolg van de Groningse gaswinning, is opgenomen in onderdeel 4.4.2 van het voornoemde 'verzamelbesluit'.

De goedkeuring ziet op de situatie dat een woning door de aardbevingsschade in Groningen moet worden gesloopt. De [Nationaal Coördinator Groningen](#) of de gemeente heeft daarbij bepaald dat de nieuwe woning op een andere locatie moet worden gebouwd. Deze situatie wijkt af van de 'sloopgoedkeuring' van onderdeel 4.4.1 omdat aan de toepassing van die goedkeuring de eis is gesteld dat de nieuwbouw op dezelfde plek plaatsvindt. Die goedkeuring kan op de 'aardbevingsschadesituatie' daarom niet worden toegepast. Daarom heeft de staatssecretaris voor deze laatste situatie een nieuwe goedkeuring afgegeven, waardoor de bijleenregeling eveneens opzij wordt gezet. Tevens wordt de lening op de oude woning aangemerkt als een lening voor de nieuwe woning. Aan deze goedkeuringen heeft hij de volgende eisen gesteld:

- De [Nationaal Coördinator Groningen](#) of de gemeente in kwestie heeft bepaald dat de nieuwe woning op een andere locatie moet worden gebouwd.
- De oude woning wordt verkocht aan de gemeente voor een symbolisch bedrag.
- De maximale eigenwoningschuld (EWS) wordt als volgt berekend:

$$EWS_{\text{max}} = EWS_{\text{oude woning}} + \text{Bouwkosten}_{\text{nieuwe woning}} - \text{Tegemoetkomingen}$$

Onder tegemoetkoming moet bijvoorbeeld worden verstaan de subsidie [Batch 1588 versterkingsopgave Groningen](#) of een verzekeringsuitkering. Een eventuele schadevergoeding die is ontvangen van het [Instituut Mijnbouwschade Groningen](#), hoeft niet in mindering te worden gebracht. Met een eventuele reeds bestaande eigenwoningreserve van de belastingplichtige of zijn partner moet uiteraard wel nog rekening

worden gehouden. Het besluit treedt in werking met ingang van 11 december 2021 en werkt terug tot en met 1 januari 2020.

Belang voor de praktijk

Meerdere banken, waaronder Nationale-Nederlanden Bank, hebben klanten in de boeken die door deze problematiek geraakt worden. Het is daarom goed dat Financiën met een goedkeuring is gekomen. Wel moet gezegd worden dat de goedkeuring behoorlijk specifiek is en niet toepasbaar is op bijvoorbeeld een vergelijkbare situatie in een ander deel van het land, gesteld dat die gaat voorkomen.

V&A 21-006 Vaststellen aantal maanden RVU

De Belastingdienst geeft in een V&A duidelijkheid over hoeveel maanden in aanmerking genomen mogen worden voor de RVU-drempelvrijstelling.

[Centraal Aanspreekpunt Pensioenen van de Belastingdienst, V&A 21-006](#)

De werkgever moet een pseudo-eindheffing betalen van 52% als sprake is van een regeling voor vervroegde uitkering (RVU) als bedoeld is in [art. 32ba lid 6 Wet LB 1964](#). Als voldaan wordt aan de voorwaarden van [art. 32ba lid 7 Wet LB 1964](#) dan geldt een vrijstelling. De omvang van deze vrijstelling is afhankelijk van het aantal maanden tussen de eerste RVU-uitkering en het bereiken van de AOW-leeftijd. Aan de Belastingdienst is gevraagd in hoeverre de periode van verlof meetelt voor toepassing van de vrijstelling. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen door de werknemer op te nemen zelf gespaard verlof en verlof dat door de werkgever in het kader van een RVU-regeling wordt gegeven tot het bereiken van de AOW-leeftijd. Er worden door de Belastingdienst drie voorbeelden uitgewerkt:

1. De werknemer neemt eerst zijn zelf gespaarde verlof op en daarna verlengt de werkgever het verlof tot de AOW-leeftijd.
2. De hieraan gespiegelde situatie.
3. Iedere maand neemt de werknemer voor bijvoorbeeld 2/3 van de tijd verlof op en de werkgever vult dit verlof aan met 1/3.

De uitwerking is dat de omvang van de RVU-drempelvrijstelling afhankelijk is van het aantal maanden tussen de eerste RVU-uitkering en het bereiken van de AOW-leeftijd. Omdat in het eerste voorbeeld de werkgever pas na afloop van het door de werknemer gespaarde verlof een RVU-aanvulling geeft, telt de door de werknemer gespaarde verlofperiode niet mee.

Belang voor de praktijk

Als de werknemer en de werkgever maximaal gebruik willen maken van deze tijdelijke RVU-vrijstelling en de werknemer heeft nog een verlofsaldo dan is het zaak de afspraken goed vast te leggen. Daarbij kan ook gedacht worden aan het vervroegd laten ingaan van een pensioenuitkering. In [V&A 21-007](#) verduidelijkt de belastingdienst dat pensioenuitkeringen geen invloed hebben op de vrijstelling van [art. 32ba lid 7 Wet LB 1964](#).

Jurisprudentie

Informatieverplichting keiharde eis eigenwoningschuld

De Hoge Raad oordeelt dat aan de informatieverplichting voldaan moet zijn om te kunnen spreken van een eigenwoningschuld. Een verzuim kan niet worden hersteld met een verzoek om ambtshalve vermindering.

[Hoge Raad 19 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1719](#)

Een dochter sluit met haar vader een leningsovereenkomst voor haar eigen woning. Om deze lening te kunnen aanmerken als eigenwoningschuld in box 1 moet zijn voldaan aan de informatieverplichting ([art. 3.119g Wet IB 2001](#)). Daarvoor moet zij de kerngegevens van de lening in haar aangifte inkomstenbelasting opnemen. In haar aangifte over 2016 neemt zij de lening echter in het geheel niet op – noch in box 1, noch in box 3 – laat staan dat zij de kerngegevens van de lening vermeldt. Nadat de aanslag onherroepelijk vaststaat, dient zij opnieuw haar aangifte in. De inspecteur merkt dit aan als (1) een bezwaar en (2) een verzoek om ambtshalve vermindering. Beide wijst hij af.

Voor de [rechtbank](#) en het [hof](#) vangt zij bot. De advocaat-generaal concludeert echter dat de inspecteur wel degelijk het verzoek om ambtshalve vermindering had moeten inwilligen ([ECLI:NL:PHR:2021:730](#)). Maar de Hoge Raad gaat daar niet in mee. Om te kunnen spreken van een eigenwoningschuld moet zij in haar aangifte de relevante gegevens van de lening vermelden. Dit verzuim kan zij niet herstellen met een beroep op ambtshalve vermindering door haar aangifte opnieuw in te dienen mét de benodigde gegevens nadat de aanslag al onherroepelijk vaststaat. Het cassatieberoep is ongegrond.

Belang voor de praktijk

Even leek het er goed uit te zien voor deze dochter. Maar de Hoge Raad maakt duidelijk dat deze hoop ijdel is. Je moet 'gewoon' voldoen aan de informatieverplichting. Doe je dat niet, dan is er – zonder herstelbaarheid – geen sprake van een eigenwoningschuld. De rente is dan niet aftrekbaar.

Voor de goede orde: herstel is wél mogelijk zolang de aanslag nog niet onherroepelijk vaststaat.

De informatieverplichting geldt niet voor leningen die vallen onder het overgangsrecht van [art. 10bis.1 Wet IB 2001](#), kort gezegd, de leningen van voor 2013. De informatieverplichting geldt evenmin voor restschulden in de zin van [art. 3.120a Wet IB 2001](#). Dat zijn restschulden die bij (fictieve) vervreemding zijn ontstaan in de periode van 29 oktober 2012 tot en met 31 december 2017. Deze restschulden vallen in box 1. Alle andere restschulden vallen in box 3. Daarvoor geldt (uiteraard) evenmin de informatieverplichting.

De uitwerking van de informatieverplichting is gedaan in [art. 17a Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001](#). In de aangifte moeten uit dien hoofde de volgende gegevens worden opgegeven:

- a) de datum van aangaan van de schuld;
- b) het startbedrag van de schuld;
- c) de maandelijksse rentevoet;
- d) de contractueel vastgelegde looptijd in maanden;
- e) de contractueel vastgelegde wijze van aflossing;
- f) indien de leningverstrekker een natuurlijk persoon is: de naam, het adres en het burgerservicenummer of, bij het ontbreken van het burgerservicenummer, een hiermee vergelijkbaar door de fiscale woonstaat toegekend fiscaal identificatienummer van de leningverstrekker;
- g) indien de leningverstrekker een rechtspersoon is: de naam, het adres en een uniek nummer als bedoeld in de [Handelsregisterwet 2007](#) of, bij het ontbreken van een dergelijk nummer en indien dat bestaat, een hiermee vergelijkbaar door de fiscale woonstaat toegekend fiscaal identificatienummer van de leningverstrekker.

Geen lijfrenteaf trek bij storting op verkeerde rekening

Hof Amsterdam oordeelt dat er geen recht is op lijfrenteaf trek bij storting op verkeerde bankrekening.

[Hof Amsterdam 21 september 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:2738](#)

Een man heeft een beleggingsrekening (box 3) en een lijfrenterekening (box 1) bij dezelfde bank. Eind 2016 stort hij € 17.000 op zijn beleggingsrekening. In dat jaar trekt hij € 16.715 af als lijfrentestorting in zijn aangifte. De aanslag wordt conform aangifte opgelegd. Op verzoek van zijn bank stuurt hij in december 2017 een brief naar de inspecteur om goedkeuring te geven voor doorstorting van het bedrag van € 17.000 naar zijn lijfrenterekening. De inspecteur geeft aan dat dit niet mogelijk is met terugwerkende kracht naar 2016 en legt een navorderingsaanslag op ter correctie van de ten onrechte genoten lijfrenteaf trek. De man is het hier niet mee eens. Hij stelt dat de inspecteur geen navorderingsopslag mocht opleggen omdat de schuld voor de foute storting lag bij de bank, die het verkeerde rekeningnummer had opgegeven.

Rechtbank en het hof zijn het niet met de man eens. Dat de man per abuis € 17.000 op de verkeerde rekening heeft gestort is een omstandigheid die voor rekening en risico van de man komt. Hij had met andere woorden zelf beter moeten opletten. De inspecteur wordt in het gelijk gesteld.

Belang voor de praktijk

Een andere rechtsvraag die in deze zaak aan de orde kwam is de vraag of hier terecht een navorderingsaanslag is opgelegd. Een inspecteur kan immers op grond van [art. 16 lid 1 AWR](#) alleen navorderen als sprake is van:

1. *een nieuw feit; of*
2. *kwade trouw van de kant van de belastingplichtige; of*
3. *een voor de belastingplichtige kenbare fout, waarvan in elk geval sprake is als de te weinig geheven belasting ten minste 30% van de uiteindelijk verschuldigde belasting bedraagt.*

In deze casus werden kwade trouw en kenbare fout aan de hand van de feiten uitgesloten. Blijft over de vraag of hier sprake was van een nieuw feit. Een nieuw feit is een feit dat de inspecteur niet bekend was en redelijkerwijs niet bekend kon zijn bij het opleggen van de oorspronkelijke aanslag. In dit geval mocht de inspecteur bij het vaststellen van de aanslag uitgaan van de juistheid van de gegevens die de man had ingevuld. Voor twijfel was in dit geval in eerste instantie geen reden. Ook het feit dat er geen renseigneringsopgave was ontvangen, leidde volgens het hof voor de inspecteur bij het opleggen van de eerste aanslag niet tot een nadere onderzoeksplicht. Pas nadat de man in december 2017 aan de inspecteur een brief had gestuurd, werd de inspecteur bekend met het feit dat de premie per abuis was gestort op een box 3 rekening. Op basis van dit nieuwe feit was het opleggen van de navorderingsaanslag gerechtvaardigd.

In onderdeel 2.5 van het [Verzamelbesluit Lijfrenten](#) wordt de mogelijkheid gegeven tot fiscaal geruisloos herstel van een foutieve overboeking naar een geblokkeerde rekening bij de bank. Het gaat daar om de situatie dat een belastingplichtige per ongeluk een bedrag heeft overgemaakt naar een geblokkeerde lijfrenterekening, in plaats van naar een gewone spaarrekening bij diezelfde bank. In die situatie is het mogelijk om onder bepaalde voorwaarden het abusievelijk verkeerd gestorte bedrag – tot vijf jaar terug – te laten overboeken naar de rekening waar de storting voor bedoeld was. De goedkeuring uit het besluit biedt voor deze belastingplichtige echter geen uitkomst. Bij hem is de situatie immers net andersom.

Pensioen in eigen beheer, stelselwijziging toegestaan

Hof Arnhem-Leeuwarden oordeelt dat het door X bv in 2016 ingevoerde omslagstelsel niet in strijd is met goedkoopmansgebruik. Vrijval voorziening kan geheel verrekend worden met in het laatste jaar toegestane verliesverrekening.

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 23 november 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:10906](#)

X bv heeft een pensioen toegezegd aan haar directeur-groootaandeelhouder B. Op de fiscale balans is deze pensioenvoorziening opgenomen met een bedrag van € 369.543. Op 1 januari 2016 heeft X bv nog € 666.946 aan te verrekenen verliezen uit 2007 en deze verliezen zijn te verrekenen tot uiterlijk 1 januari 2017. X bv besluit om met ingang van 2016 over te gaan naar het 'omslagstelsel' en laat de pensioenvoorziening volledig vrijvallen in de winst. De inspecteur acht dit niet mogelijk en corrigeert de aangifte. In geschil is of X bv in 2016 het door haar tot dan toe gehanteerde pensioenstelsel mag wijzigen en mag overgaan op het omslagstelsel. Niet in geschil is dat met de overgang naar een ander waarderingstelsel geen incidenteel fiscaal voordeel wordt beoogd.

Nadat Rechtbank Gelderland 23 november 2020, [ECLI:NL:RBGEL:2020:6182](#) het beroep van X bv heeft afgewezen tekent zij beroep aan bij gerechtshof. Het gerechtshof oordeelt dat het door X bv in 2016 ingevoerde omslagstelsel niet in strijd is met goedkoopmansgebruik. En het gerechtshof merkt op dat het waarderingvoorschrift van [art. 3.29 Wet IB 2001](#) niet van toepassing is omdat bij het omslagstelsel geen sprake is van een te passiveren pensioenverplichting. De betaalde pensioenpremies of pensioenuitkeringen worden namelijk ten laste van de winst gebracht van het jaar waarin de betaling of uitkering plaatsvindt. De door X bv gepassiveerde pensioenvoorziening is in 2016 terecht volledig vrijgevallen. Het gelijk is aan X bv.

Belang voor de praktijk

Omdat deze uitspraak voor ons verrassend is, willen wij u deze niet onthouden. De vraag die bij ons opkomt is of X bv ook voor een stelselwijziging zou hebben gekozen en daarmee € 369.543 fiscale winst zou hebben gerealiseerd, als zij geen verliezen te verrekenen zou hebben. Het omslagstelsel waar in deze zaak aan wordt gerefereerd is een financieringsstelsel waarbij de pensioenverplichting niet is gepassiveerd. De met de betaling van premies of de uitkering van pensioenen gemoeide bedragen worden ten laste van de winst gebracht in het jaar waarin die betaling of uitkering plaatsvindt.

Alhoewel opbouw van pensioen in eigen beheer niet meer mogelijk is, is deze uitspraak van belang voor iedereen met eigen beheer en te verrekenen verliezen. Op dit moment is niet bekend of de Belastingdienst hoger beroep heeft aangetekend.

Belastingheffing onzuiver pensioen toegewezen aan Nederland

De rechtbank oordeelt dat het pensioen in kwestie geen periodiek karakter heeft. De pensioenaanspraak is daarmee onzuiver geworden op het tijdstip vlak vóór de uiterste pensioen-ingangsdatum. De inspecteur heeft de pensioenaanspraak terecht tot het in Nederland te belasten inkomen gerekend.

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant 19 november 2021, ECLI:NL:RBZWB:2021:6217](#)

Een man woont sinds 1992 in België. Hij heeft pensioen in eigen beheer opgebouwd bij zijn in Nederland gevestigde BV. De waarde van de pensioenaanspraak is berekend op € 5.827.711. In juni 2016 is de man 70 geworden. Tot het moment van zijn 70^e verjaardag geniet hij geen pensioenuitkeringen of een pensioenuitkering ineens. De inspecteur corrigeert de aangifte inkomstenbelasting over 2016 en rekent de waarde van de pensioenaanspraak tot het Nederlands belastbaar inkomen. De man is het hier niet mee eens en stelt dat de heffing aan België toekomt.

In de procedure zijn de man en de inspecteur het er over eens dat het pensioen niet op tijd is ingegaan. Nu het pensioen niet op tijd is ingegaan, stelt de rechter vast dat de pensioenregeling in 2016 onzuiver is

geworden en dat sprake is van een gebeurtenis als bedoeld in [art. 19b lid 1 Wet LB 1964](#). Uit dit artikel volgt dat de aanspraak dan op het onmiddellijk aan het uiterste pensioen ingangstijdstip voorafgaande moment belastbaar is als loon uit vroegere dienstbetrekking.

Gezien het vorenstaande komt de rechtbank tot de conclusie dat voor de beantwoording aan welk land de belastingheffing is toegewezen art. 18 paragraaf 3 van het Belastingverdrag Nederland – België bepalend is:

“3. Niettegenstaande het bepaalde in de paragrafen 1 en 2, mag een in paragraaf 1 bedoeld pensioen (...), indien dit pensioen (...) geen periodiek karakter draagt en uitbetaling plaatsvindt vóór de datum waarop dit pensioen (...) in zou moeten gaan, ook in de verdragsluitende Staat waaruit dit pensioen (...) afkomstig is worden belast.”

Op grond van art. 18 paragraaf 3 van het belastingverdrag is Nederland dus bevoegd belasting te heffen over de pensioenaanspraak. Het gelijk is aan de inspecteur.

Belang voor de praktijk

Nederland heeft met veel landen een verdrag ter voorkoming van dubbele belastingheffing gesloten. De Nederlandse verdragspolitiek is er mede op gericht om de belastingheffing over niet-reguliere uitvoering van pensioenen en lijfrenten aan het bronland toe te wijzen. Uit [het overzicht Verdragsstaten IB Niet ingezetenen](#) van de Belastingdienst blijkt dat in veel recente belastingverdragen de belastingheffing over niet-reguliere uitvoering van pensioen en lijfrenten is toegewezen aan het bronland. De Nederlandse verdragspolitiek is in dat opzicht succesvol.

Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten

De Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten wordt verzorgd door Nationale-Nederlanden Bank en Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij.

Redactie

Ferd Beukers
Gerda Lagarde
Maarten van Mierlo
Ruben Stam

Wilt u opgenomen worden op de verzendlijst of wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Stuur dan een e-mail naar fja@nn.nl.

Voor eventuele onjuistheden aanvaarden wij geen aansprakelijkheid.